

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C52 – LEE9**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Onroerend Erfgoed

van 18 november 2009

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Chokri Mahassine tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de knelpunten inzake ruimtelijke ordening voor jeugdverblijven	3
---	---

■

Voorzitter: de heer Bart Martens

Vraag om uitleg van de heer Chokri Mahassine tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de knelpunten inzake ruimtelijke ordening voor jeugdverblijven

De voorzitter: De heer Mahassine heeft het woord.

De heer Chokri Mahassine: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in de vorige legislatuur zijn in het Vlaams Parlement herhaaldelijk vragen gesteld over knelpunten inzake de ruimtelijke ordening voor jeugdverblijven en kampplaatsen. Na de goedkeuring van een resolutie op 24 mei 2006 hebben de bevoegde Vlaamse ministers, de minister van Ruimtelijke Ordening, de minister van Toerisme en de minister van Jeugd, een actieplan voor jeugdverblijfscentra opgesteld en ingediend in het parlement. Dat gebeurde net voor de verkiezingen, op 30 april 2009. Dat plan bevat ook een hoofdstuk over ruimtelijke ordening: inventarisatie van de heersende regelgeving en knelpunten, nieuwe regelgeving, enzovoort.

In juni 2008 verspreidde de toenmalige minister van Ruimtelijke Ordening Van Mechelen een brochure die de regelgeving met betrekking tot de ruimtelijke ordening en de jeugdverblijven moest verduidelijken. Helaas heeft die brochure ook tot een beperking van de mogelijkheden geleid, want er staat zwart op wit in vermeld dat jeugdverblijven alleen kunnen in recreatiegebieden en woongebieden. Alle andere gebieden leiden tot zonevreemdheid, dus ook zones voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen. Dit staat ook zo vermeld als uitgangspunt in het actieplan.

Heel wat verenigingen en gemeenten worstelen nu met de vraag wat zij moeten doen met de toekomstige of geplande jeugdverblijven in die blauwe zones voor gemeenschapsvoorzieningen. Een jeugdlokaal en een verblijfsrecreatie lijken dikwijls conform met een dergelijke zone. Veel besturen en verenigingen begrijpen niet dat dergelijke lokalen niet onder de noemer ‘gemeenschapsvoorzieningen’ vallen. Gemeenten zijn niet snel geneigd een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) op te stellen, waardoor veel verblijven in de problemen dreigen te komen. Bovendien waren er tot op heden relatief weinig problemen met verblijven in een zone voor gemeenschapsvoorzieningen. Ook met betrekking tot de ‘gebieden voor jeugdcamping’, die in sommige gemeenten bestaan, is er nu verwarring.

Het is net de publicatie van de brochure van de overheid die tot een probleem heeft geleid. Ik neem aan dat er in de schoot van de regering nog overlegd wordt over het actieplan in al zijn aspecten en dat de taskforce zijn werkzaamheden ook deze legislatuur kan voortzetten. Met betrekking tot ruimtelijke ordening is er evenwel de dringende noodzaak om verblijven minstens onder voorwaarden toe te laten in de zone voor gemeenschapsvoorzieningen, zo niet komt de noodzakelijke uitbreiding van het aantal jeugdverblijven in het gedrang.

Mijnheer de minister, erkent u dat door het uitsluiten van verblijven uit zones voor gemeenschapsvoorzieningen het probleem van zonevreemdheid nog toeneemt? Worden dergelijke jeugdverblijven toegelaten in een zone voor gemeenschapsvoorzieningen? Welke wettelijke basis hebt u om ze uit te sluiten? Wat kan in gebieden voor jeugdcamping? Welke initiatieven neemt u? Wordt de taskforce ook tijdens deze legislatuur voortgezet?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Mijnheer de voorzitter, ik sluit mij graag aan bij deze vraag. Wij hebben tijdens de vorige legislatuur inderdaad veel gediscussieerd over de erkenning van jeugdverblijven en de rechtszekerheid van jeugdverblijfplaatsen. Ik denk niet dat ik hier nogmaals moet betogen dat er een knelpunt is inzake het aantal jeugdverblijfplaatsen in Vlaanderen. De nood is zeer groot. Daarom hebben we die resolutie opgesteld: om na te gaan op welke manier we de jeugdverblijfplaatsen kunnen stimuleren en activeren, en hoe we oplossingen kunnen zoeken waar dat nodig is. Vandaar ook de werking van de taskforce.

Het is altijd de bedoeling geweest om met een positief inzicht naar de jeugdverblijfscentra te kijken. Dat er een brochure wordt uitgegeven, is op zich goed. Ik schrik echter wel van de beperking met betrekking tot de jeugdverblijfscentra die in de brochure is opgenomen. De jeugdlokalen in Vlaanderen, zeker de nieuwe, worden veelal in regel gebracht met de voorwaarden die worden opgelegd voor jeugdverblijfscentra of voor een kamp- of weekendplaats. Dat gebeurt niet omdat die mensen daar een economisch voordeel mee willen behalen, maar wel om de jeugdlokalen betaald te krijgen. Dergelijke jeugdlokalen en jeugdverblijfscentra zouden onder de noemer ‘gemeenschapsvoorziening’ moeten kunnen vallen. Ik weet niet waarom dat niet kan. Er zijn toch argumenten om ervoor te zorgen dat de jeugdlokalen waar ook verblijfsrecreatie wordt toegelaten niet allemaal zonevreemd komen te liggen of in de toekomst geen uitbreiding of verandering mogen krijgen of niet meer opgericht zouden kunnen worden.

Wat kan vallen onder de noemer ‘gemeenschapsvoorziening’? Ik wil ook de vraag van de taskforce ondersteunen. Die mensen waren bezig met het finaliseren van het actieplan. Ik hoop dat ook deze regering, samen met de taskforce, het werk voortzet. Ik ben benieuwd naar de stand van zaken van de taskforce.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: De concrete vragen handelen over de mogelijkheden ten aanzien van de jeugdverblijven in gebieden van gemeenschapsvoorzieningen en voor openbare nutsvoorzieningen. Mijnheer Mahassine, u stelt de vraag of het probleem van de zonevreemdheid, in het licht van wat is opgenomen in de brochure, is toegenomen.

Ik wil eerst schetsen hoe groot het probleem is. Tijdens de zomer van 2009 is die inventaris geactualiseerd. De problemen situeerden zich lang niet altijd binnen de ruimtelijke ordening maar hadden vaak betrekking op brandweer- of milieunormen. Op dit moment zijn er 574 jeugdverblijven opgenomen in de inventaris. De gemeenten verstrekten gegevens over 552 jeugdverblijven. Van die 552 jeugdverblijven zijn er 152 zone-eigen en in orde met hun stedenbouwkundige vergunning; daar is dus geen enkel probleem. 152 zijn zone-eigen en niet in orde met hun stedenbouwkundige vergunning. Voor die verblijven volstaat het om een regularisatievergunning aan te vragen, die dan wellicht zonder probleem zal worden verstrekt. 117 jeugdverblijven zijn geheel of gedeeltelijk zonevreemd en in orde met hun stedenbouwkundige vergunning. De verdere uitbating stelt dus geen probleem. 131 verblijven zijn zonevreemd en niet in orde met hun stedenbouwkundige vergunning. Daar zijn problemen mee of kunnen er problemen rijzen. Van die 131 kan ik niet zeggen hoeveel er gelegen zijn in een gebied voor gemeenschapsvoorzieningen, maar het overgrote deel ligt in landbouwgebied. Hooguit enkele tientallen jeugdverblijven van de 574 hebben een probleem met zonevreemdheid en gemeenschapsvoorziening.

Mijnheer Mahassine, ik wil even ingaan op de bestemmingsvoorschriften van de gewestplannen zoals opgenomen in de brochure van het departement, die u hebt aangehaald. De eerste categorie zijn niet op overnachting gerichte voorzieningen voor jeugd en kinderen, zoals speelpleinen, kinderopvanginitiatieven, sportinfrastructuur of jeugdhuizen. Die kunnen worden beschouwd als sociaal-culturele inrichtingen en dus als een gemeenschapsvoorziening. In die optiek zijn ze toelaatbaar binnen de bestemmingsgebieden woongebied, maar ook in een gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en voor openbare nutsvoorzieningen. Sommige zijn ook verenigbaar met het bestemmingsvoorschrift recreatiegebied. Dus ook daar is er geen probleem.

Jeugdverblijven die gericht zijn op overnachting, zijn echter niet verenigbaar met de bestemmingsvoorschriften van een gebied voor gemeenschapsvoorzieningen of voor openbare nutsvoorzieningen. Dat bestemmingsvoorschrift impliceert dat in deze gebieden slechts voorzieningen zijn toegelaten die gericht zijn op de bevordering van het algemeen belang en die ten dienste staan van de gemeenschap, of voor instellingen en constructies die een specifieke gemeenschaps- of openbare nutsfunctie vervullen. Die bepalingen volgen uit

het voorschrift zelf en uit de vaste rechtspraak van de Raad van State. Residentiële bewoning en verblijfsaccommodaties vallen niet te verenigen met de genoemde bestemming. We kunnen dus niet zomaar voorbijgaan aan die duidelijke bepalingen.

De vergunningspraktijk is sinds het verschijnen van deze brochure niet gewijzigd. De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bevat wel een aantal mogelijkheden voor zonevreemde constructies. Deze bepalingen gelden ook binnen een gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen. Als het verblijven slechts sporadisch en tijdelijk is, bijvoorbeeld een jeugdlokaal waar in de zomer verblijfskampen worden georganiseerd of een tentenkamp wordt ingericht, en dat zonevreemd is gelegen, kan een beroep worden gedaan op artikel 4.4.4 van de codex, dat het sociaal-cultureel of recreatief medegebruik regelt. Dat artikel biedt dus al mogelijkheden voor bepaalde verblijfsactiviteiten, ook voor nieuwe zaken.

Ten aanzien van bestaande accommodaties kunnen de basisrechten voor zonevreemde constructies worden ingeroepen. Die bepalen immers een aantal mogelijkheden voor het verbouwen en zelfs herbouwen, maar ook uitbreiden en aanpassen is soms mogelijk. Relevant voor deze zaak is artikel 4.4.19: “Het uitbreiden van een bestaande zonevreemde constructie, niet zijnde woningbouw, is vergunbaar op voorwaarde dat de uitbreiding noodzakelijk is omwille van infrastructurele noden ingevolge de uitbreiding van de werking van erkende, gesubsidieerde of gefinancierde onderwijsinstellingen of van een jeugdvereniging in de zin van het decreet van 29 maart 2002 op het Vlaamse jeugdbeleid.”

Deze laatste bepaling en de verwijzing zijn een recente toevoeging aan het decreet. Het is echter niet duidelijk of dit ook slaat op zonevreemde jeugdverblijven, want er is een probleem van verwijzing. Er zou moeten worden verwezen naar het decreet Toerisme voor Allen om ook die jeugdverblijfsinfrastructuur te dekken. We gaan een en ander nog na en sturen zo nodig bij.

Los van dit alles kan de gemeentelijke overheid ten aanzien van bestaande of nieuwe verblijfsaccommodaties in een gebied voor gemeenschapsvoorzieningen in de nodige mogelijkheden voorzien via de ruimtelijke planning. Ik kom daar later nog op terug.

Mijnheer Mahassine, u vraagt ook nog wat de mogelijkheden zijn in een gebied voor jeugdcamping. Gebied voor jeugdcamping komt als aanvullend voorschrift voor in een aantal gewestplannen. Uit het voorschrift zelf blijkt duidelijk dat in dit gebied uitsluitend kan worden gekampeerd door jeugdgroepen in de letterlijke zin van het woord en dat daartoe enkel de noodzakelijke inrichting toegelaten is. Een gebied voor jeugdcamping kan ook als heel specifiek gebied worden gepland in een ruimtelijk uitvoeringsplan. Het spreekt voor zich dat de desbetreffende plannen specifieke voorschriften kunnen inhouden en dat het weinig zinvol is ten aanzien daarvan algemene uitspraken te doen over wat wel of niet vergund kan worden. Anders gezegd: de specifieke bepalingen zullen vaak op zich voldoende duidelijk zijn.

De eerder vernoemde bepalingen ten aanzien van recreatief medegebruik en de basisrechten voor zonevreemde constructies uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening zijn echter wel generiek, zowel ten aanzien van de gebieden in de gewestplannen als in ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Tot slot verwijs ik naar het Vlaamse regeerakkoord 2009-2014. In het hoofdstuk ‘Cultuur, Jeugd en Sport’ staan een aantal relevante zaken ten aanzien van jeugdverblijfsinfrastructuur vermeld. Het regeerakkoord gaat er dus van uit dat een bijzondere taak is weggelegd voor de lokale overheid. Dat lijkt me ook logisch vanuit het subsidiariteitsbeginsel. Het behoort immers tot de bevoegdheid en autonomie van de gemeenten om de woon- en leefstructuur en het lokale ruimtelijk beleid inzake recreatie uit te werken. Zij kunnen namelijk de nodige ruimte laten voor nieuwe jeugdverblijfscentra of voor de bestending van de bestaande. De Vlaamse overheid draagt wel de verantwoordelijkheid tot sensibilisering van de lokale besturen om zich de problemen aan te trekken.

De eerder opgestarte Taskforce Jeugdverblijven en het afwegingskader zonevreemde jeugdverblijven die tijdens de vorige legislatuur in de steigers stond, moeten daartoe kunnen bijdragen. Ik garandeer u dat mijn administratie daartoe ten volle haar medewerking zal verlenen. De dynamiek om duidelijkheid te scheppen voor de bestaande zonevreemde infrastructuur, die reeds tijdens de vorige legislatuur op gang is gekomen, zal dus zijn vervolg kennen.

Ik kan u trouwens bevestigen dat op de recentste vergadering van de ambtelijke Stuurgroep Jeugdverblijven is geopperd prioritair aan volgende zaken te werken: een methodologie uitwerken om duidelijk af te bakenen voor welke jeugdverblijfscentra een initiatief moet worden genomen, hetzij enkel een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning, hetzij eerst een planningsinitiatief en nadien een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning; een bevoegdheidsverdeling maken die vastlegt welk niveau een planningsinitiatief zal moeten nemen om bepaalde zonevreemde jeugdverblijven bestaans- en rechtszekerheid te geven; een ruimtelijk afwegingskader opmaken voor de zonevreemde jeugdverblijven waarvoor een planningsinitiatief moet worden opgestart. De taskforce doet hiervoor een tekstvoorstel.

U ziet dat de problematiek van de jeugdverblijven ons na aan het hart ligt, en ik hoop dat ik u met dit antwoord voldoende duidelijkheid heb verschaft.

De voorzitter: De heer Mahassine heeft het woord.

De heer Chokri Mahassine: Mijnheer de minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Is het, in afwachting van het voorstel van de taskforce, de bedoeling om een nieuwe brochure uit te brengen waarbij gemeenten of jeugdverenigingen en iedereen die wil investeren in jeugdtoerisme en jeugdverblijven, duidelijkheid krijgt, in tegenstelling tot de vorige brochure? Er zijn heel wat gemeenten die worstelen met dit probleem en er maar niet uitgeraken. Mijn vraag is dat een dergelijke brochure er vrij snel zou komen zodat alles wat u nu hebt vertelt, heel duidelijk is voor iedereen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Als ik het goed heb begrepen, is in de zones voor gemeenschapsvoorzieningen een jeugdlokaal sowieso geen probleem en het gebruik van een jeugdlokaal voor weekends, zomerkampen en dergelijke, ook niet. Er is wel een uitspraak van de Raad van State die stelt dat effectieve jeugdverblijfscentra die het jaar rond worden uitgebaat, wel een probleem vormen in de blauwe zone.

Ik stel me de vraag waarom de Raad van State zo heeft geoordeeld. Ik kan me indenken dat wanneer er eventueel winsten mee gepaard gaan, het niet kan vallen onder gemeenschapsvoorzieningen. Anderzijds moeten we ook eens kijken naar de economische activiteiten van de jeugdverblijfscentra. Die kampen met moeilijkheden, net op economisch vlak. Ik vind dat dus niet zo'n goed argument. Als de Raad van State een uitspraak doet, kunnen we daar natuurlijk niet tegen ingaan. Ik blijf wel met een dubbel gevoel zitten omdat de jeugdverblijfscentra uitgesloten zijn en zij het vaak moeilijk hebben en best centraal gelegen zijn.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Ik denk dat de problematiek van de permanente jeugdverblijfscentra te maken heeft met het feit dat het permanent verblijven als wonen wordt gecatalogeerd en dat dat niet kan in een zone voor gemeenschapsvoorziening.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: We zullen nagaan op welke manier de informatie het best beschikbaar kan worden gesteld aan gemeenten die er vragen over hebben. Ik begrijp de vraag over de Raad van State. Mevrouw Van Volcem brengt volgens mij de juiste verklaring naar voren.

Ik wil wel duidelijk stellen dat het probleem van de blauwe zone veel minder groot is dan soms naar voren wordt gebracht. We mogen het niet overroepen, en het bestaat alleen in die specifieke gevallen waar het niet alleen gaat over een zomerkamp of iets dergelijks.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■